

AMAÇ SONUÇ KONU ANLATIMI

Eylemin hangi amaca bağlı olarak gerçekleştiğinin belirtildiği cümlelerdir. Amaç-sonuç cümleleri, eyleme sorulan “hangi amaçla?” sorusuna cevap verir. Bu tür cümlelerde de “için, diye, üzere” gibi edatlardan yararlanır.

Örnek

» Sınavı kazanmak için çok çalışmış.

Yukarıdaki cümlede yükleme “hangi amaçla çalışmış?” sorusunu yönelttiğimizde “sınavı kazanmak için” cevabını alıyoruz. Yüklemin yapılış sebebi bildirildiği için bu cümle sebep-sonuç cümlesidir.

» Bildiklerini anlatmak üzere karakola başvurdu.

» Kilo vereyim diye spor yapıyor.

» Yazar, eleştirmene şirin görünmek maksadıyla iki yüzlü davranıyor.

» Ona sık sık öğüt verirdi; iyi bir insan olsun diye.

Neden-Sonuç Cümleleri ile Amaç-Sonuç Cümleleri Arasındaki Fark

Amaç sonuç cümlelerinde amaç ve sonuç arasına amacıyla kelimesi getirildiğinde cümlenin anlamı bozulmazsa amaç cümlesidir. Amacıyla kelimesi getirildiğinde uygun olmuyorsa sebep cümlesidir.

Hasta olduğundan derse gelemedi. (sebep)
Hasta olduğu **amacıyla** derse gelemedi. (uygun olmaz)

Ders çalışmak için arkadaşına gitti. (amaç)
Ders çalışmak **amacıyla** arkadaşına gitti. (uygundur)

AMAÇ SONUÇ ALIŞTIRMASI

Aşağıdaki cümlelerden amaç sonuç olanları işaretleyiniz.

- [] Eve gittiğimde evde kimseyi bulamadım
- [] Yalnız olduğum zamanlarda genelde müzik dinlerim.
- [] Çok yorulduğu için oyundan çıkmak istedi.
- [] Yağmur yağınca her taraf sular altında kaldı.
- [] Zamanı iyi değerlendiremediği için sıkıntı çekti.
- [] Akşamları sahile iner ve sahilde yürürüm
- [] O kitabı henüz okumadım çünkü başka bir kitap okuyorum.
- [] Saçlarım çok uzamış yarın kestirmeyi düşünüyorum.
- [] Dün akşamki sözlerinden hiçbir şey anlamadım.
- [] Becerisizliğinden bir çok işi eline yüzüne bulaştırdı.
- [] Sınavda başarılı olamadım diye çok üzüldü.
- [] Ömer’le iki hafta sonra Giresun’a gideceğiz.
- [] Duvarlar kirlendiği için boyatmayı düşünüyoruz.
- [] Dedesini görmek üzere kilometrelerce yol gitmiş.
- [] Bize gelirse biraz tatlıda getirsin.
- [] Onu kızdırmamak için her dediğini yapıyorduk.
- [] Hüseyin ekmek almaya fırına gitti.
- [] Rüzgar hızlı estiği için bahçedeki ağacı kökünden sökmüş.

AMAÇ SONUÇ ETKİNLİKLERİ

Aşağıdaki yarım bırakılmış cümleleri amaç sonuç cümlesi oluşturacak şekilde tamamlayınız.

..... için sabaha erkenden yola çıktılar.

Yeni bir icat yapabilmek amacıyla

.....

..... maksadıyla saat ona kadar çalıştı.

Anteni ayarlayayım diye

.....

..... üzere arkadaşlarını spor salonunda topladı.

Aşağıdaki amaç sonuç cümlelerinin amaç bölümlerini bularak altlarındaki bölüme yazınız.

Akşam saat 21.00'de uyurum, derslerde dikkatli olayım diye.

.....

Bu işi yarına yetiştirebilmek için masanın başından hiç kalkmadı.

.....

Yüksek dağların ardında uygun bir yer aradılar, çadırları kurmak için

.....

Hata yapmamak için elindeki işi yaparken çok dikkat ediyordu.

.....

Telefon numaramı değiştirdim, onunla bir daha görüşmemek için.

.....

AMAÇ SONUÇ TEST

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "için" sözcüğü amaç anlamı katmamıştır?

- A) Çok sevdiğim dondurmayı almak için sırada beklerdim.
- B) Aile bütçesine katkıda bulunmak için çalışmak zorundaydım.
- C) İnsanlar Venüs'e Merih'e gitmek için planlar yapacak.
- D) Dönüşte kömür tükendiği için bir ara durmak zorunda kalmışlar.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "için" sözcüğü amaç-sonuç ilgisi kurmuştur?

- A) Kızı için bir etek almış.
- B) Çok çalıştığı için yorulmuş.
- C) Otobüs gelmediği için geç kaldık.
- D) Ev aldığı için sıkıntıya girmiş.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "için" sözcüğü amaç sonuç ilgisi kurmuştur?

- A) Kızı için bir etek almış.
- B) Çok çalıştığı için yorulmuş.
- C) Otobüs gelmediği için geç kaldık.
- D) Ev aldığı için sıkıntıya girmiş.

(I) Annem Bitlis'te tereyağı ve yoğurt yapardı. (II) Bunları pazarda satardı. (III) Ayakkabılarım eskimesin diye altlarına lastik çakılırdı. (IV) Giysilerimiz yamanırdı ama kimseye muhtaç olmazdık. (V) Babam hayatı boyunca kimseye muhtaç olmak istemedi.

4. Yukarıdaki cümlelerin hangisinde amaç anlamı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi vardır?

- A) Sınava iyi hazırlandığından başarılı oldu.
- B) Sağlıklı olmak için spor yapıyor.
- C) Geç kaldığı için annesinden özür diledi.
- D) Sporcu dereceye girince takıma alındı.